

Diễn ra trong bối cảnh nhiều sự kiện ngoại giao quan trọng trong khu vực như Hội nghị cấp cao APEC, Hội nghị Cấp cao ASEAN, Hội thảo Quốc tế lần thứ 9 về Biển Đông đem đến cơ hội để các học giả Việt Nam và quốc tế đánh giá kỹ về tình hình Biển Đông trong năm qua từ nhiều góc độ, phân tích và thảo luận các biện pháp duy trì hòa bình và ổn định trong khu vực và thúc đẩy hợp tác.

Học viện Ngoại giao Việt Nam

Quỹ Hỗ trợ Nghiên cứu Biển Đông

Hội Luật gia Việt Nam

HỘI THẢO QUỐC TẾ LẦN THỨ 9 VỀ BIỂN ĐÔNG: HỢP TÁC VÌ AN NINH VÀ PHÁT TRIỂN TRONG KHU VỰC

TP. Hồ Chí Minh, Việt Nam, 27-28/11/2017

Ngày 27/11/2017, tại TP.Hồ Chí Minh, Hội thảo Quốc tế lần thứ chín về Biển Đông với chủ đề **“Biển Đông: Hợp tác vì an ninh và phát triển khu vực”** do Hội viên Ngoại giao (DAV), Quỹ Học trình Nghiên cứu Biển Đông (FESS), và Hội Luật gia Việt Nam (VLA) tổ chức đã khai mạc. Gần 200 đại biểu tham dự Hội thảo, trong đó có gần 90 học giả quốc tế, 70 học giả và đại biểu Việt Nam, 20 đại diện từ 17 cơ quan đại diện nước ngoài tại Việt Nam và 60 phóng viên thuộc 35 hãng tin trong và ngoài nước tham dự hội thảo.

Diễn ra trong bối cảnh nhiều sự kiện ngoại giao quan trọng trong khu vực như Hội nghị cấp cao APEC, Hội nghị Cấp cao ASEAN, Cấp cao Đông Á và các hội nghị liên quan của đồng tác chủ, Hội thảo Quốc tế lần thứ 9 về Biển Đông đem đến cơ hội để các học giả Việt Nam và quốc tế đánh giá về tình hình Biển Đông trong năm qua từ nhiều góc độ, phân tích và thảo luận các biện pháp duy trì hòa bình và ổn định trong khu vực và thúc đẩy hợp tác. Với gần 30 bài tham luận về đồng tác chủ các đại biểu trình bày trong hai ngày, Hội thảo chia thành 07 phiên: (1) Đánh giá diễn biến trên Biển Đông; (2) Quan hệ quốc tế và trật tự dựa trên pháp lý trên Biển Đông; (3) Cân bằng quân sự và bán quân sự ở Biển Đông; (4) Các hoạt động trên biển: Nguồn gốc của xung đột hay lĩnh vực để hợp tác; (5) Các khía cạnh pháp lý trên Biển Đông; (6) Các sáng kiến thúc đẩy phát triển bền vững và hợp tác; (7) Bộ Quy tắc Ứng xử (COC): Nội dung và tiến trình.

Phát biểu khai mạc Hội thảo, PGS. Nguyễn Văn Tùng, Giám đốc Hội viên Ngoại giao Việt Nam (DAV) cho rằng Biển Đông vốn là "mặt trong những bài toán khó hiểu, khó lường đại với giới nghiên cứu và học giả quốc tế" và "điểm nóng hội tụ" của nhiều lập trường mâu thuẫn, cạnh tranh dựa trên lợi ích của thế giới." Từ sau Phán quyết của Tòa Trọng tài, tình hình Biển Đông có nhiều chuyển biến tích cực, tuy nhiên nhìn trong tổng thể và dài hạn hơn, bất an và lo ngại vẫn đè nặng bởi nỗi lo trỗi dậy nguy cơ "vô trật tự và xung đột." Từ góc độ hội thảo, trật tự trên biển bị xói mòn do luật pháp quốc tế vốn của đồng tác chủ tôn trọng đầy đủ. Xét từ góc độ khu vực, những nỗ lực nhằm quản lý tranh chấp vẫn mang tính "đại phó" và "chộp vá". Mặt nghiên cứu lý còn tồn tại là mặc dù có nhiều sáng kiến hợp tác nhưng kết quả thực chất lại hết sức hạn chế, do thiếu hụt "lòng tin chính sách". Trỗi dậy những diễn biến ngày càng phức tạp ở Biển Đông, Ngài Giám đốc cũng kêu gọi các nhà khoa học phân tích khoa học phân tích kết quả và đề xuất những giải pháp toàn diện, lâu dài bền vững hơn cùng với những cách tiếp cận thiết thực để quản lý tranh chấp, giảm thiểu căng thẳng, tension của hội hợp tác và giải quyết vấn đề triệt để hơn.

Cũng trong phiên khai mạc, Thám phán Vladimir Vladimirovich Golitsyn (Nguyên

Chánh án Tòa án Quốc tế về Luật biển/ ITLOS) đã có bài phát biểu quan trọng về vai trò của Tòa án và Trung tài trong các tranh chấp biển công nghệ các đóng góp cùng những thách thức của Tòa án Quốc tế trong việc giải quyết tranh chấp biển. Thêm phần đánh giá "vai trò của các cơ quan tài phán quốc tế không nên bị đánh giá thấp" bởi sự hình thành của các Tòa là một nhân tố quan trọng trong việc phát triển nguyên tắc thẩm phán tôn trọng pháp luật quốc tế và quản trị biển. Khi thẩm phán những chức năng nhiệm vụ, Tòa án Quốc tế về Luật biển dần dần trở thành "một cơ quan về khoa học luật pháp, đóng góp vào sự phát triển tiến bộ của luật biển và quản trị biển quốc tế." Tuy nhiên, trong quá trình hoạt động, các Tòa công nghệ "rơi vào thế khó" trước những thách thức khách quan và nội tại nảy sinh từ ba xu hướng quốc tế đang hình thành. Thứ nhất, các quốc gia hiện nay có xu hướng sử dụng các thủ tục pháp luật quốc tế cho mục đích chính trị và phán quyết chỉ được coi là một trong những công cụ nhằm đạt được kết quả thu lợi cụ thể cùng bên các biện pháp khác.

Thứ hai, ông cho rằng tình trạng nguy cơ các cơ quan tài phán quốc tế đôi khi không rõ vai trò của mình trong việc thúc đẩy giải quyết tranh chấp.

Cùng

là thách thức nảy sinh từ sự tồn tại của nhiều cơ quan tài phán quốc tế, cơ chế là vấn đề thẩm quyền của Tòa ICJ đối với các tranh chấp nảy sinh theo Công ước trên cơ sở các bên chấp nhận thẩm quyền của ICJ theo điều 36 khoản 2 của Quy chế tòa này, thay vì trên cơ sở lựa chọn thủ tục theo điều 287 của Công ước. Do vậy, khả năng đóng góp của các cơ quan tài phán vào hòa bình và ổn định sẽ phụ thuộc vào lập trường của nhiều bên trong hệ thống giải quyết tranh chấp này.

Sau hai bài phát biểu mở đầu, Hội thảo bước vào phiên đầu tiên, đánh giá các diễn biến tại Biện pháp phòng ngừa trong năm vừa qua. Hội thảo sẽ kéo dài đến hết ngày Thứ 3 (28/11/2017).